

KUNNOSSAPITOASENTAJAKOULUTUKSEN OPISKELIJOIDEN JA TYÖNANTAJIEN KOKEMUKSIA TYÖSSÄOPPIMISESTA

Jorma Teinonen

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Maaliskuu 2014
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Teinonen, Jorma

Kunnossapitoasentajakoulutuksen opiskelijoiden ja työnantajien kokemuksia työssäoppimisesta.

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 16 sivua + 4 liitesivua
Maaliskuu 2014

Kehittämishankkeen tavoite oli kartoittaa miten kunnossapitoasentajakoulutus ja työssäoppimisjakso vastaa työelämän vaatimuksia. Tarkoituksena on perehtyä ensin automaatiotekniikan ja kunnossapidon koulutusohjelman kunnossapitoasentaja (20 ov), ammattitutkintovaatimuksiin ja arvioida miten oppilaitoksessa toteutetut lähiopetustunnit vastaavat työelämän tarpeita.

Kehittämishankkeessa tuodaan esille kunnossapitokoulutuksen opetuksen toteutumista käytännössä, koska koulutuksen opetuksen osa-alueiden osuutta ollaan oppilaitoksessa vähennetty. Lisäksi kartoitettiin kyselyllä oppilaitoksen työssäoppimispaikkojen työnantajien näkemyksiä (N=15) työssäoppimisjaksojen toimivuudesta ja niiden kehittämisestä. Vastaavasti myös kolmannen vuosikursin opiskelijoilta (N=8) tiedusteltiin, miten he ovat kokeneet kunnossapitoasentajakoulutuksen ja työssäoppimisjaksot opiskelun aikana.

Kyselyiden tulosten perusteella voidaan todeta, että kunnossapitoasentajakoulutuksessa tulisi lisätä yhteistyötä työnantajien kanssa sekä kehittää työssäoppimisjakson toteutumista heidän kanssaan. Opiskelijat ovat kokeneet merkittävänä oppimiskokemuksena työssäoppimisjaksot ammatillisen identiteetin kasvun kannalta. He toivat esille näkemyksensä ja mielipiteensä kunnossapitokoulutuksen opetuksen sisällöstä. Pääasiassa opetus oli hyvää ja asiallista mutta työpainotteisuutta olisi heidän mielestään lisättävä, kuten hitsausta, koneistusta, kunnossapito harjoitustöitä enemmän ja hydrauliiikkaa voisi käydä läpi syvällisemmin.

Asiasana: työssäoppiminen

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TYÖSSÄOPPIMINEN AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA	5
4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN	9
5 TYÖELÄMÄN EDUSTAJIEN KÄSITYKSIÄ TYÖSSÄOPPIMISESTA	9
6 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ KOULUTUKSESTA JA TYÖSSÄOPPI- MISJAKSOSTA	10
7 TYÖNANTAJIEN NÄKEMYKSIÄ OPISKELIJOIDEN TYÖSSÄOPPIMIS- JAKSOISTA	14
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	17
LÄHTEET	18
LIITTEET	19

1 JOHDANTO

Työssäoppimisesta on tullut työkalu, jonka uskotaan kohentavan koko ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä sekä antavan uusia mahdollisuuksia yksilön ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. (Pohjonen 2005, 9.)

Työssäoppiminen voi auttaa siirtymistä koulusta työelämään ja siten edistää työpaikan löytymistä. Se edistää syrjäytyneiden ja työttömien työllistymistä ja koulutuskustannuksia on mahdollista jakaa myös työelämän kanssa. Työssäoppiminen mahdollisesti parantaa opiskelumotivaatiota, tuo mukaan kokemuksellisia komponentteja ja enemmän oppijasta lähtevää sisältöjen räätälöintiä sekä lisää joustavuutta ja yksilökohtaisen osaamistavoitteiden huomioimista. (Pohjonen 2005, 82.)

Kehittämishankkeen toteuttamisessa tarkastellaan toisen asteen ammattikoulutuksen automaatiotekniikan ja kunnossapidon -koulutusohjelman kunnossapitoasentajien opetusta sekä työnantajien kanssa toteutettua työssäoppimisjaksoista koostuvaa kokonaisuutta. Työssäoppimista tuleekin tarkastella myös opettajuuden, oppimisympäristön ja oppilaitoksen kehittämisen näkökulmasta. Työssäoppimisen kehittämisen kannalta kehittämishankkeessa tarkastellaan haastattelemalla oppilaitoksen opettajien näkemyksiä, miten he ovat kokeneet mm. yhteistyön koulutusalan opetuksen työssäoppimisjakson työelämän kanssa sekä miten ne vastaavat kunnossapitoasentajakoulutuksen ammattitutkintovaatimuksia. Työantajien ja opiskelijoiden näkemyksiä koulutukseen liittyvästä työssäoppimisjakson kartoitetaan kyselyillä. Opiskelijoiden kyselyn kohderyhmänä ovat kolmannen vuosikurssin opiskelijat. Työnantajien ja opiskelijoiden suunnattujen kyselyiden pohjalta pyritään löytämään kehittämis ehdotuksia koulutusohjelman opetuksen kehittämiseksi.

2 TYÖSSÄOPPIMINEN AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Työssäoppiminen on aikaisemmin ollut suosittu oppimisen muoto. Esimerkiksi käsityöammatteihin liittyi kiinteästi oppipoika-kisälli-mestari asetelma. Myös vanha sananlasku "työ tekijäänsä opettaa" kuvastaa hyvin vahvaa työn ja oppimisen suhdetta. Onko työssäoppimisen periaate siis ollut vain unohduksissa jäätyään voimakkaan formaalin koulutuksen kehityksen jalkoihin. Työssäoppiminen on oppimisen kehittämisen muoto, joka on nousemassa vahvasti osaksi ammatillista koulutustamme. Työssäoppimisen määrittäminen on jossain määrin hankalaa; yhden ainoan oikean määritelmän löytäminen on vaikeaa ja ilmeisesti mahdotontakin. (Pohjonen 2005, 80.)

Työssäoppiminen on ammatilliseen koulutukseen kiinteästi kuuluva opintojen osa ja koulutuksen järjestämismuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työpaikalla. Se on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. (Työssäoppimisen opas 2007, 6.)

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus perustuu koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Muuten kuin oppisopimuskoulutuksena järjestettävä työpaikalla tapahtuva koulutus järjestetään siten, että opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan, tai erikseen niin sovittaessa laatimalla työsopimus. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 16 §.) (Työssäoppimisen opas 2007, 24.)

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998 ja laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta 479/2003, 28 §).

Työnantaja vastaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin, kun opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan (laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 19 §). Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa työnantajalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 19 §:n mukaisesta työturvallisuusvastuusta (asetus ammatillisesta koulutuksesta 603/2005, 5 §). (Työssäoppimisen opas 2007, 26.)

3 KUNNOSSAPITOASENTAJAKOULUTUKSEN AMMATTITUTKINTOVAATIMUKSET

Kunnossapitoasentajakoulutuksen tutkinnon perusteissa tutkinnon ammattitaitovaatimuksena mainitaan, että tutkinnon osan suorittaja tuntee pneumaattiset, hydrauliset ja sähkömekaaniset tavat aikaansaada liikettä sekä osaa asentaa vastaavia toimilaitteita. Tutkinnon perusteissa todetaan, että opiskelija tuntee ohjausjärjestelmien periaatteet ja tuntee sähköiset perussuureet sekä niiden fyysiset perusteet. Lisäksi opiskelija on tiedettävä paineen vaikutuksen pneumatiikassa ja hydraulikassa ja niiden toimilaitteiden toiminnassa. Näiden lisäksi hänen on tunnettava koneiden ja koneenelinten toimintaperiaatteita niin, että osaa tehdä tavanomaisia koneenasennustehtäviä ja voiteluhuoltoa. Opiskelija on osattava perusmetallien liittämisen perushitsaus- ja juotosmenetelmillä sekä hallita peruskoneistusmenetelmät.

Tutkinnon perusteissa mainitaan ne osaamisalueet, jotka opiskelijan on osattava tutkinnon suorittamisen yhteydessä:

1. koneturvallisuuteen liittyvät turvamääräykset ja automaattisiin koneisiin ja laitteisiin liittyvät turvallisuusriskit.
2. varmistaa sähköturvallisuuden.
3. suorittaa voitelutehtäviä.
4. tunnistaa voiteluaineita sekä niiden oikeaa säilytystä, käyttöä ja jäteöljyjen käsittelyä koskevia määräyksiä.
5. tehdä koneiden ja laitteiden ennako- ja käyttöhuollon ja korjaavan kunnossapidon huoltotoimenpiteitä.
6. tehdä käytön ja kunnonvalvonnan mittauksia sekä havainnoida koneiden kuntoa ja arvioida huoltotarvetta.
7. tehdä myös kirjallisen raportin havaitsemistaan huolto- ja korjaustarpeista.
8. ymmärtää koneiden ja laitteiden puhtauden merkityksen niiden kunnossapidon ja käyttöturvallisuuden kannalta.
9. suorittaa mekaanisen voimansiirron sekä hydraulisen ja pneumatiikkajärjestelmien perustehtäviä.
10. yleisempien venttiilien rakenteen ja toiminnan sekä osaa asentaa ja liittää putkistoja.

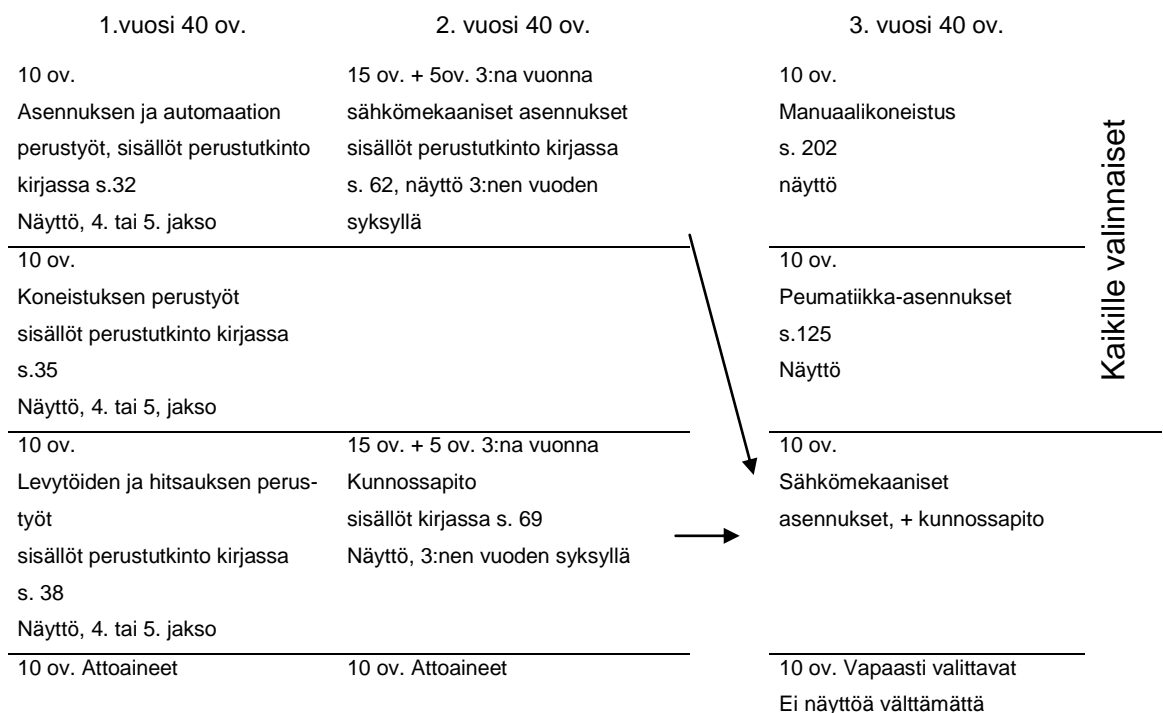
11. tietää koneissa käytettävät materiaalit, kiinnityselimet, liimat ja lukitteet.
12. rajakytkintyypit sekä osaa mitata kytkentöihin liittyviä signaaleja.
13. tehdä asennus- ja kunnossapitotöihin liittyviä sorvaus-, poraus-, jysintä- ja hitsaustöitä sekä valmistaa työpiirustusten mukaan yksinkertaisia koneenosia ja teräsrakenteita.
14. ohjelmoitavien logiikoiden toimintaperiaatteet.
(Kone- ja metallialan perustutkinto 2010, 69 - 70.)

Seuraavaksi esittelen, miten kehittämishankkeen kohteena olevan oppilaitoksen opettajat (N = 3) ovat kokeneet kunnossapitoasentajan koulutuksen opetuksen suhteessa tutkinnon perusteisiin. Olen tarkastellussani tuonut esille opettajien käsitykset opetuksen toteutumisesta verrattuna yllä esitettyihin tutkinnon perusteisiin. Opettajat esittivät opetuksen toteutumisen seuraavasti:

1. Koneturvallisuus ja turvallisuusriskit käydään huolellisesti läpi.
2. Käydään läpi 6002- standardi.
3. Työsalin koneet voidellaan ja huolletaan.
4. Tutustutaan yleisimpiin voiteluaineisiin tyypit ja käyttö, karkeasti (teoreettinen ja käytössä oleviin oppilaitoksella), sekä säilytykseen ja jäteöljyjen käsittelyyn (oppilaitoksen oma jäteöljyjärjestelmä).
5. Huolletaan työsalin koneet, koneiden ja laitteiden ennakko- huolto.
6. Otetaan käyttöön keväällä 2013 ostetut uudet kunnonvalvonnanlaitteet SKF, (lämpö, värinä ym.) ei ole otettu vielä kokonaan käyttöön.
7. Harjoiteltu vähän kunnossapidon raportointia.
8. Tätä korostetaan viikoittain työsalin koneilla työskenneltäessä.
9. Hydraulisenjärjestelmän perustehtäviin tutustutaan teoreettisesti, käytännössä ei lainkaan. Pneumaattiset järjestelmät käydään huolellisesti läpi.
10. Vain teoriassa pintapuolisesti.
11. Tutustutaan huolellisesti materiaaleihin ja kiinnityselimiin, liimat ja lukitteet vain teoreettinen tarkastelu.
12. Rajakytkintyyppeihin tutustutaan hyvin (induktiiviset, kapasitiiviset, valokennot, ym.).
13. Tehdään paljon harjoitustöitä ja asiakastyönä yksinkertaisia teräsrakenteita.

14. Siemens "logo" logiikka pääasiassa, (myös Siemens 200 ja 300- sarjan logiikoihin tutustutaan).

Seuraavassa kuviossa 1 on havainnollistettu, miten opinnot jakautuvat eri lukuvuosille:

Kuvio 1. Toteutuvan opetuksen lukuvuosisuunnitelma kolmelle lukukaudelle.

4 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

Kehittämishankkeen tavoitteena on kartoittaa miten kunnossapitoasentajakoulutus vastaa työelämän tavoitteita. Kehittämishankkeen suunnitteluvaiheessa pidimme palaverin kunnossapitoasentajakoulutuksesta vastaavien lehtorien kanssa ja suunnittelimme mitä koulutuksen aihealueita tulisi kehittää kone- ja metallialanperustutkinnon kunnossapitoasentaja ammattitutkintovaatimusten pohjalta. Syksyllä 2013 haastattelin kolmea kunnossapitokoulutuksesta vastaavaa lehtoria saadakseni selville, miten opetus vastaa ammattitutkinnon vaatimuksia. Työantajien kyselyyn (liite 2) vastanneet (N=15) muodostuivat niistä työpaikoista, joissa oli ollut oppilaitoksen opiskelijoita työssäoppimisessa. Vastausaikaa työantajille kyselyyn annettiin kolme viikkoa. Työnantajilta saatiin takaisin ainoastaan kaksi kyselylomaketta. Lisäksi tehtiin kysely (liite1) kolmannen vuoden opiskelijoille (N= 8). Molemmat kyselyt toteutettiin helmikuussa vuonna 2014.

5 TYÖELÄMÄN EDUSTAJIEN KÄSITYKSIÄ TYÖSSÄOPPIMISESTA

Työelämän edustajilta (N= 15) tiedusteltiin miten he kokevat metallialan opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauksen. Vastaajat (N=2) toivat esille opiskelijoiden työssäoppimisen ohjauksen haasteellisuuden, koska monessa metallialan yrityksessä tuotettavien tuotteiden valikoima ei ole laaja ja tästä johtuen konekan- ta on suppea yrityksen toimialan mukaan.

Kunnossapitoasentajakoulutuksesta vastaavien lehtorien näkemyksen mukaan, tämä aiheuttaa opiskelijoille heikommat mahdollisuudet tutustua ja käyttää erilaisia koneita ja laitteita työssäoppimisjaksoilla. Koululta kohtuullisen matkan etäisyydellä on vain muutama varsinaista teollisuudenkunnossa pitoa tekevä yritys. Näihinkin on vaikea päästä kahtena ensimmäisenä opiskeluvuotena, koska nämä eivät ota alle 18- vuotiaita henkilöitä. Kolmantena opiskeluvuotena on mahdollista päästä työssäoppimisjaksolle näihin yrityksiin, jos tulityö- ja työturvakortti ovat voimassa.

6 OPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ KOULUTUKSESTA JA TYÖSSÄOPPIMISJAKSOSTA

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä (kysymykset 1-2) mitkä olivat heidän hakeutumisensa perusteet koulutusalan ja miten he kokivat koulutusalan. Opiskelijoilta tiedusteltiin, miten heidän asenteensa opiskeluun on ollut opintojen alussa ja sen edetessä sekä miksi he ovat valinneet kyseisen koulutusalan ja oppilaitoksen.

Opiskelijat toivat esille vastauksissa, että asenne oli muuttunut opintojen edetessä paremmaksi ja motivaatio koulutukseen oli lisääntynyt. Vastauksista ilmeni myös, että he olivat sitoutuneet opiskeluun suorittamiseksi loppuun. Kaksi kyselyyn vastanneista totesivat seuraavaa:

Olin kiinnostunut alasta. Välillä on asenne muuttunut mutta nyt aion suorittaa opiskeluni loppuun.

Asennoiduin myönteisesti ja innokkaasti, sekä suoritan opiskelun loppuun

Opiskelijat ilmoittivat koulutusalaan hakeutumisen syiksi mm. kokeilemisenhalun konealta, kavereiden kannustus, kiinnostuksen konealaan. Lisäksi eräs opiskelijan perusteena oli, että oppilaitos sijaitsee lähellä kotia. Myös yhteishaun aikana on eräs opiskelija jo miettinyt koulutusvalintaansa. Hän kertoi vastauksessaan seuraavaa:

" Teimme yhteishaun yhdeksännellä luokalla ja ajattelin kokeilla metallipuolta muuten vain"

Opiskelijoiden vastauksista tuli ilmi myös, he kokevat antavan ammatillisia valmiuksia myöhempään elämää varten. Näin totesi eräs vastaajista:

"Täältä saa hyvän pohjan ja perustietoa, vaikka ei alan hommiin suoraanaisesti jäisikään"

Kyselyssä (kts liite 1) kartoitettiin, miten opiskelijat ovat kokeneet koulutusalan opetuksen. Aluksi tiedusteltiin heidän näkemyksiään opetuksen kokonaisuudesta. Opiskelijat arvioivat pääsääntöisesti opetuksen hyvänä ja kokeneet oppimisensa mielekkäänä.

Opiskelijat esittävät seuraavia osa-alueita tai kokonaisuuksia asentajakoulutukseen:

*"hitsausta ja koneistusta pitäisi opettaa enemmän.
enemmän kunnossapito harjoitustöitä.
hydrauliikan voisi käydä läpi syvällisemmin.
koulutus on kokonaisuudessaan mielestäni riittävän laaja"*

Vastaavasti opiskelijat toivat esille, miten he ovat oppineet koulutuksen aikana ja kuinka he ovat kokeneet yleisesti koulutuksen. Opiskelijat toivat esille vastauksissa seuraavia näkökohtia:

*" Olen oppinut soveltamaan ja kyseenalaistamaan joitain asioita."
" Olen oppinut kohtalaisesti, tai tasaisesti edennyt suunta on ylöspäin."
" Olen oppinut paljon ja sitä mukaa kiinnostunut alasta enemmän, joka taas on motivoittanut opiskelemaan enemmän ja ahkerammin."*

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä miten he ovat kokeneet työssäoppimisjakson ja onko sen aikana ilmennyt mahdollisia vaikeuksia. Samoin kartoitettiin heidän mielteitä miten he arvioivat työskentelyn ammattitaitoisten henkilöiden kanssa työssäoppimispaikoilla (kysymykset 6 ja 7). Kysymyksellä kahdeksan kartoitettiin, miten he ovat hahmottaneet konepiirustusten lukemisen pneumaattikkakaavioiden osalta.

Opiskelijat olivat kokeneet työssäoppimisjakson hyvin. Muutamissa vastauksissa tuli esille, että joitain hankaluuksia on tullut esille. Vastauksista ei tullut selkeästi esille, mitä mahdollisia hankaluuksia on esiintynyt työssäoppimisjakson aikana. Vastauksista tuli selkeästi esille, että opiskelijoiden motivaatio on kasvanut työssäoppimisen aikana. Samoin opiskelijat suhtautuivat avoimin mielin

työyhteisössä tehtäviin työtehtäviin. Seuraavassa otteita opiskelijoiden vastauksista:

”Työssäoppiminen on sujunut hyvin, aluksi oli pieniä mutkia matkassa (ei mieleinen työpaikka).

Työssäoppiminen on sujunut mallikkaasti, kun on vain muistanut olla avoimin mielin ja katsella ympärilleen.

Motivaatio on kohonnut paljon ja olen saanut erilaista näkökulmaa moniin eri asioihin ja kasvanut henkisesti.

Jakso onnistui erityisen hyvin, koska onnistuin saamaan työpaikan harjoittelupaikalta”.

Työskentelyn työssäoppimisen muiden työntekijöiden kanssa opiskelijat ovat kokeneet antoisana ja merkittävänä. Opiskelijat ovat saaneet vahvistusta ammattiinsa ja hyviä neuvoja käytännön työskentelystä kokeneilta työntekijöiltä. Vastauksista tuli ilmi myös, että opiskelijoiden ammatillinen identiteetti on vahvistunut työssäoppimisen aikana. Näin kuvasivat eräät opiskelijat kokemuksiinsa työskentelystään muiden työntekijöiden kanssa:

”Työskentely on ollut paljon helpompaa, kun on saanut oppeja ja neuvoja muilta kokeneemmilta asentajilta.

Joissakin tapauksissa on syntynyt ”halu” syventyä ja perehtyä johonkin asiaan lisää.

Hyvinhän se on sujunut, työmotivaatio on noussut.

Motivaatio on kohonnut paljon ja olen saanut erilaista näkökulmaa moniin eri asioihin ja kasvanut henkisesti”

Opiskelijoilla oli mahdollisuus tuoda esille miten he ovat kokeneet konepiirustusten ja pneumatiikkakaavioiden lukemisen (liite 1, kysymys kahdeksan). Vastauksien pohjalta voidaan todeta, että opiskelijat (N=2) kokivat konepiirustusten ja kaavioiden lukemisen haasteellisena. Eräs opiskelija kuvasi seuraavasti:

”Minulla on hahmottamis- / lukihäiriö, aluksi on vaikea ymmärtää lukemista mutta se ei ole este ettenkö pysty tekemään niitä.

Ovat kyllä hankalia. Täältä saa tarvittavat tiedot ja opastuksen kuvien riittävän sujuvaan lukuun”

Vastaavasti opiskelijoista (N= 5) kokivat opetuksen sopivana, eräs opiskelija kertoi, että

”Piirustusten lukeminen on helppoa, koska minulla on ja neljänvuoden kokemus”

Suunnitelmista tulevaisuuteen (liite 1, kysymys 9) monet opiskelijat (N=6) eivät aikoneet vaihtaa ammattiaan tulevaisuudessa, koska kokivat meneillään olevan koulutuksen kuitenkin pääosin oikeaksi ja totesivat seuraavasti.

*”En usko että vaihdan, koulutus ihan jees
En ole varma, en tiedä. Koulutus jokseenkin ok
En näillä näkymin ainakaan, koulutus on oikea
Suurelta osin koulutus vastasi juuri sitä mitä olin ajatellutkin”*

Opiskelijoista (N=2) kertoivat vaihtavansa vain tarvittaessa ammattia tai jos eivät työllisty, toinen totesi:

”En aio vaihtaa, jos vaan saan töitä alalta”

(Liite 1, kysymys 10) tiedusteltiin tulevaisuudensuunnitelmista koulutuksen suoritettuaan, opiskelijoista (N=2) arvioivat varovasti mahdollista jatko- opiskeluaan ja kuvasivat seuraavasti:

*”Muutaman työvuoden jälkeen voisi harkita jotain jatko-opiskelua
En tiedä aionko jatkaa, mahdollisesti”*

Työllistymisestä nyt valmistuvilla opiskelijoilla oli yleisesti heikko tilanne ja vain (N=2) kertoivat jo työllistytävänsä onnistuneiden työssäoppimisjaksojensa perusteella ja toinen heistä vastasi seuraavasti:

”Valmistumisen jälkeen heti töihin konepajalle ”

Kiinnostus metallialaan tuli myös esille ja opiskelijoista (N=3) sanoivat haluavansa jatkaa tai tehdä alan töitä. Erään opiskelijan vastauksesta kävi ilmi, että hän ei ole halukas tekemään metallialan töitä ja hän totesikin seuraavasti:

”Aion mennä inttiin, haen siellä sotilaspoliisiksi, jos pääsen menen turvallisuusalalle, muuten jatkan sitten nousua sotilasuralla”

Kysely sisälsi myös sana on vapaa- kentän, missä opiskelijat voisivat kertoa mielipiteitään ja näkemyksiä koko koulutuksesta. Vastauksien määrä oli niukka, (N=3) eräs näkemys oli seuraava:

”Ihan on ollut mukavan helpot vuodet opiskella, oppiminen voisi (saisi) olla jossain määrin vieläkin vapaampaa. Koululle voisi hankkia vielä enemmän ja parempia laitteita”

7 TYÖNANTAJIEN NÄKEMYKSIÄ OPISKELIJOIDEN TYÖSSÄOPPIMISJAKSOISTA

Työnantajilta tiedusteltiin kysymyksillä 1 -10 (kts liite 2) miten he kokivat työssäoppimisjaksoillaan olevien opiskelijoiden läsnäolon yrityksissään.

Yrityksien osallistuminen kyselyyn oli vähäistä vain kahdelta saatiin vastaus.

Molemmat oli teräsrakenteita tekeviä yrityksiä. (Liite 2, kysymys 1)

Kyselyn perusteella työnantajat vastasivat kysymyksiin seuraavasti:

Yrityksissä työssäoppiminen oli järjestetty käytännössä, siten kuin se kuuluukin. Aluksi käydään kaikki työturvallisuuteen, työaikoihin, työpaikan sääntöihin, ym. palaverinomaisesti läpi. Työpaikoilla on työpaikkaohjaajat, heidän tehtävänä on ohjata ja opastaa opiskelijaa päivän töissä. (liite 2, kysymys 2)

”Pyritään normaaliin työssäkäyntiin ja opastusta tarvittaessa ”vanhemmilta” ja työnjohdolta

Työpaikalla ohjaaja, joka katsoo sopivat työt ja ohjaa opiskelijan jonkun työntekijän opastukseen, valvontaan ja seuraa opiskelijan tekemisiä”

Arvioitaessa opiskelijoiden aktiivisuutta ja innostuneisuutta (kysymys 3) jaksolla erilaisiin työtehtäviin työnantajat kertoivat näkemyksensä näin:

"Opiskelijat ovat olleet pääsääntöisesti hyvin innostuneita ja aktiivisia päästessään "oikeisiin töihin". Poikkeuksiakin tietysti on joukossa"

"Aktiivisuus vaihtelevaa, siis oma mielenkiinto vaikuttaa paljon"

Työnantajilta tiedusteltiin (liite 2, kysymys 4) mikä on näkemys tai arvio siitä mitä oppilaiden olisi tiedettävä ennen oppimisjakson alkua, he kertoivat seuraavasti:

"Jos ei aikaisempaa työkokemusta niin perusasiat pitää saada kuntoon työajat ym." Yleisemmin parantamista voisi olla työpaikalla ei "some-elämän" päivityksiä tehdä kuin tauoilla

Työaikojen noudattaminen on ensiarvoisen tärkeätä, myöhästelijöitä ei suvaita. Tehtävistä töistä on kysyttävä jos ei ymmärrä, viallisten tuotteiden tekemistä ei sallita"

Työntekijät suhtautuvat (kysymykset 5-6) opiskelijoihin yleisesti hyvin työpaikoilla ja useimmat heistä ovat olleet tyytyväisiä nuoriin tuleviin työntekijöihin. Nykypäivänä tupakointiin ja kännykän käyttöön kiinnitetään työpaikoilla työaika-
na paljon huomiota, seuraavassa työnantajien näkemyksiä seuraavasti:

"Täällä ymmärretään työharjoittelun tärkeys. Kukaan ei voi oppia mitään, ellei pääse kokeilemaan sitä käytännössä.

Pyritään opastamaan ja auttamaan käytännön asioissa"

Tupakointi on sallittua vain sille tarkoitetussa paikassa. Puhelin saa olla mukana, mutta ei sitä selailla tuntitolkulla, työaikana ei kuulu "surffailla" eikä höpötellä"

Työpaikoilla (kysymys 7) kiinnitetään erityisen paljon työturvallisuuteen huomiota. On ensiarvoisen tärkeää yrityksen toiminnan kannalta pyrkiä työtapaturmissa nolla toleranssiin, siksi vaaranpaikat, säännöt ja ohjeistus

huolellisesti selvitettävä opiskelijoille ennen alkua.

”Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki on mennyt hyvin. Ei ole ollut mitään, mitä ei ole kertahuomautuksella korjattu”

Työpaikalla viihtyminen on tärkeää, (kysymykset 8-9) työskennellään kenenkä palveluksessa tahansa, tällä on suuri merkitys työmotivaatioon. Yrityksissä seurataan opiskelijoiden työskentelyä, ohjaajat arvioivat työsuorituksia ja yleisesti oppilaiden tekemistä. Seuraavassa työnantajien näkemyksiä:

”Ovat olleet innostuneita, koska heitä kuitenkin kohdellaan samanvertaisina työtovereina. Ovat saaneet vastuuta

”Ei tiedossa, että ainakaan olisi vähentänyt motivaatiota”

Yritykset kokevat työpaikalla (kysymys 10) tapahtuvan oppimisen tärkeäksi opiskelijoille ja henkilökunnalleen sekä haluavat olla tukemassa työssäoppimista. Onnistuneet oppimisjaksot saattavat tuoda opiskelijalle työpaikan. Työnantajien mielipiteiden mukaan:

”Jaksot onnistuneita, läsnäolo positiivinen asia.

Työssäoppimisjaksot ovat yleensä menneet hyvin. Oppilaat ovat olleet motivoituneita ja vastuuntuntoisia ollessaan täällä töissä. Muutenkin ilmapiiri on ollut hyvä, koska ”vanhat” työntekijät ovat saaneet siirtää hiljaista tietoaan potentiaalisille uusille tekijöille”

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ammatillisessa koulutuksessa työssäoppiminen on tarpeellinen jakso, jos halutaan opiskelijan sijoittuvan hyvin työelämään. Työnantajien hyvä yhteistyö koulun kanssa ratkaisee paljon opiskelijan työpaikalla tapahtuvan uusien asioiden opiskelun. Työpaikkojen työpaikkaohjaajien osaava perehdytys on tärkeää opiskelijan onnistumisen kannalta koko jakson aikana. Työpäivien pituus saattaa tuottaa jakson alussa raskaantuntuksia päiviä, mutta usein opiskelu työpaikalla "oikeiden töiden" parissa koetaan hyvin motivoivaksi ja innostavaksi.

Opiskelujakso työpaikalla arvioidaan jakson lopussa, arviointiin kuuluu myös opiskelijan itse arviointi omasta onnistumisestaan työssäoppimisjaksolla.

Opiskelijoiden vastauksissa otettiin myös selkeästi kantaa kouluttajan koneiden- ja laitteiden ikääntyneisyyteen, "koululle voisi hankkia vielä enemmän ja parempia laitteita" ja "hitsikoneet voisi jo uusia".

Koulutuksen sisältöön haluttiin enemmän hitsauksen opetusta, koneistusta ja kunnossapidonharjoitustöitä. Teoriatunnit koettiin rasittaviksi istua. Yhteenvedon lopuksi tai ikään kuin kevennykseksi erään opiskelijan lause "ihan on ollut mukavan helpot vuodet opiskella, oppiminen voisi (saisi) olla jossain määrin vieläkin vapaampaa". Kyselyllä saatiin selvitettyä työnantajien näkemyksiä työssäoppimisjaksojen onnistumisesta. Moni yritys piti jaksoja hyvänä tilaisuutena katsoa potentiaalisten työntekijöiden uutta sukupolvea. Useat yritykset ovat työllistäneet opiskelijoita hyvin suoritettun työssäoppimisjakson jälkeen.

LÄHTEET

Kone- ja metallialan perustutkinto. 2010. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Opetushallitus Vaasa: Oy Fram Ab.

Pohjonen, P. 2005. Työssäoppiminen. PS -kustannus. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Työssäoppimisen opas - kehittyvä työelämäyhteistyö. Opetushallitus 2007. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

LIITTEET

LIITE 1

Kyselylomake opiskelijoille

Teemme jatkuvasti työtä kehittääksemme ja tehostaaksemme opetusta. Haluamme olla vielä parempia kouluttajia yhä vaativampien teollisuuden kunnossapitotehtävien edellyttämälle tasolle. Haluamme tarjota opiskelijoille ammattikoulutusta, joka antaisi hyvät valmiudet työelämän todellisten työtehtävien hoitamiseen.

Kehitystyömme takia tarvitsemme opiskelijoiden näkökulmaa asentajakoulutuksen onnistumiseen, siis mielipidettänne siitä mitä osa-alueita pitäisi painottaa enemmän tai lisätä.

Vastaa alla oleviin kysymyksiin.

Sana on vapaa -kenttään voitte kirjoittaa vielä lisää näkemyksiänne.

Kiitos jo etukäteen avustanne asentajakoulutuksen kehittämisessä.

1. Miten asennoiduit opiskelunalkuvaiheessa ja onko asenteesi muuttunut opiskelun edetessä?

2. Miten valitsit metallialan opiskelualaksesi ja juuri tämän koulun?

3. Kuinka arvioisit opetuksen kokonaisuudessaan onnistuneen?

4. Mitä uusia osa-alueita tai kokonaisuuksia pitäisi mielestäsi sisältyä asentajakoulutukseen?

5. Miten mielestäsi olet oppinut, arvioi omaa suoritustasi?

6. Kuinka arvioisit työssäoppimisjaksojesi onnistuneen, onko ollut hankaluuksia työpaikoilla?

7. Miten työskentely aikuisten työntekijöiden rinnalla työssäoppimisjaksoilla on mielestäsi vaikuttanut Sinuun ja työmotivaatioosi?

8. Miten arvioit hahmottamiskykyäsi konepiirustusten lukemisessa, onko pneumatiikkakaaviot helpoimmin luettavissa?

9. Aiotko vaihtaa ammattia tulevaisuudessa, oliko koulutus lainkaan sitä mitä olit suunnitellut?

10. Aiotko jatkaa opiskelua ammattikoulutuksen jälkeen? Onko Sinulla jo mahdollisesti työpaikka? Minkä alan töitä haluat tehdä ammattikoulutuksen jälkeen?

Sana on vapaa.

Kyselylomake työnantajille

Teemme jatkuvasti työtä kehittääksemme ja tehostaaksemme opetusta. Haluamme olla vielä parempia kouluttajia yhä vaativampien teollisuuden kunnossapitotehtävien edellyttämälle tasolle. Haluamme tarjota opiskelijoille ammattikoulutusta, joka antaisi hyvät valmiudet työelämän todellisten työtehtävien hoitamiseen.

Kehitystyömme takia tarvitsemme työnantajien näkökulmaa asentajakoulutuksen onnistumiseen, siis mielipidettänne siitä mitä osa-alueita pitäisi painottaa enemmän tai lisätä perustuen yrityksessänne olleiden työssäoppijoiden osoittamiin taitoihin.

Vastaattehan alla oleviin kysymyksiin.

Sana on vapaa -kenttään voitte kirjoittaa vielä lisää näkemyksiänne.

Kiitos jo etukäteen avustanne asentajakoulutuksen kehittämisessä.

1. Yrityksenne toimiala?

2. Miten opiskelijoiden työssäoppiminen on järjestetty käytännössä?

3. Miten arvioisitte opiskelijoiden aktiivisuutta osallistua työssäoppimisjaksolla erilaisiin työtehtäviin?

4. Mitä taitoja, osaamista tai erityisosaamista pitäisi kehittää ennen työssä oppimisjakson alkamista?

5. Miten yrityksenne työntekijät ovat suhtautuneet opiskelijoihin ja miten myönteistä oppimisilmapiiriä on tuettu?

6. Kuinka yrityksessänne suhtaudutaan opiskelijoiden tupakointiin tai puhelimenkäyttöön työaikana, onko toimitilanne savuttomat?

7. Kuinka opiskelijat ovat noudattaneet työpaikan ohjeita, sääntöjä, työturvallisuutta, taukoajkoja ja siisteyttä?

8. Miten työskentely aikuisten työntekijöiden rinnalla on mielestänne vaikuttanut opiskelijoiden työmotivaatioon?

9. Mitkä ovat olleet syyt tai asiat, joiden vuoksi opiskelija on keskeyttänyt työssäoppimisen yrityksessänne?

10. Miten arvioisitte työssäoppimisjaksojen kaiken kaikkiaan onnistuneen ja mitä vaikutusta opiskelijoiden läsnäololla on mielestänne ollut yritykseenne?

Sana on vapaa.
